

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

LÃ HUYỀN TRANG

**CÔNG TÁC THU NHẬN-SUÛ TÀM, XỬ LÝ NGHIỆP VỤ VÀ
TỔ CHỨC KHAI THÁC NGUỒN TÀI LIỆU " XÁM" TẠI THƯ
VIỆN BỘ TƯ PHÁP**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN:

TS NGUYỄN THỊ LAN THANH

HÀ NỘI – 2009

MỤC LỤC

	Đề mục	Trang
	Bảng tra chữ viết tắt	4
	Lời nói đầu	5
Chương 1:	Khái quát về nguồn tài liệu “xám” ở TVBTP	11
1.1	Khái quát về nguồn tài liệu “xám”	11
1.1.1	Khái niệm về nguồn tài liệu “xám”	11
1.1.2	Đặc điểm của nguồn tài liệu “xám”	14
1.1.3	Vai trò của nguồn tài liệu “xám” đối với hoạt động nghiên cứu khoa học nói riêng và triển khai ứng dụng các thành tựu khoa học vào đời sống	18
1.2	Quá trình hình thành phát triển vốn tài liệu “xám” ở TVBTP	20
1.2.1	Khái quát về chức năng nhiệm vụ của TVBTP	20

	1.2.2	Nguồn tài liệu “xám” tại TVBTP	24
Chương 2:		Công tác thu nhận- sưu tầm, xử lý, bảo quản và tổ chức sử dụng tài liệu “xám” tại TVBTP	29
	2.1	Công tác tổ chức thu nhận-sưu tầm tài liệu “xám”	29
	2.1.1	Ý nghĩa của công tác thu nhận, sưu tầm tài liệu “xám”	29
	2.1.2	Thực trạng công tác thu nhận, sưu tầm tài liệu “xám	30
	2.2	Công tác xử lý nghiệp vụ đối với tài liệu “xám” của TVBTP	32
	2.2.1	Đăng ký cá biệt tài liệu “xám”	33
	2.2.2	Xử lý hình thức tài liệu “xám”	36
	2.2.3	Xử lý nội dung tài liệu “xám”	39
	2.3	Hoạt động lưu trữ, bảo quản tài liệu “xám” tại TVBTP	72
	2.3.1	Lưu trữ truyền thống qua hệ thống mục lục	73
	2.3.2	Lưu trữ tự động hóa qua CSDL	76
	2.4	Tổ chức khai thác, sử dụng nguồn	83

	tài liệu “xám” tại TVBTP	
2.4.1	Đối tượng phổ biến và sử dụng nguồn tài liệu “xám”	84
2.4.2	Các hình thức phục vụ	85
Chương 3:	Nhận xét và ý kiến đề xuất	97
3.1	Một số nhận xét	97
3.2	Một số ý kiến đề xuất	104
Kết luận		113
Phụ lục		
Danh mục tài liệu tham khảo		

LỜI NÓI ĐẦU

1) Tính cấp thiết của đề tài

Hiện nay, người ta thừa nhận rằng vật chất, năng lượng, thông tin, bản sắc văn hóa dân tộc là các nhân tố quyết định sự tồn tại và phát triển của mỗi quốc gia. Đặc biệt trong điều kiện hiện nay, do sự phát triển mạnh mẽ của khoa học kỹ thuật cùng với việc ứng dụng những thành tựu của công nghệ thông tin vào mọi lĩnh vực của đời sống đã làm cho các hoạt động xã hội diễn ra với tốc độ nhanh chóng và đạt hiệu quả cao. Nếu như tiềm lực khoa học và kỹ thuật là điều kiện để nâng cao năng suất xã hội thì thông tin khoa học và công nghệ được coi là yếu tố cực kỳ quan trọng, là nguồn lực tạo nên những ưu thế kinh tế và chính trị của mỗi quốc gia.

Do vậy nghiên cứu khoa học là lĩnh vực hoạt động quan trọng, ngày càng được quan tâm đầu tư và phát triển, đó là chiếc cầu nối gắn kết giữa nghiên cứu, đào tạo và thực tiễn. Kết quả của hoạt động nghiên cứu khoa học là tạo ra các sản phẩm khoa học mới, đó chính là các thông tin khoa học được gọi bằng thuật ngữ là “Tài liệu xám”. Nhận thức được tầm quan trọng của thông tin nói chung và thông tin khoa học nói riêng đối với chiến lược phát triển lâu dài của mỗi quốc gia và là xu thế chung của toàn cầu, công tác thông tin tư liệu đã được ra đời nhằm đáp ứng và phục vụ cho mọi hoạt động xã hội. Như vậy, thư viện đã đóng góp một vai trò quan trọng trong việc thu thập, tổ chức thông tin phục vụ nhu cầu đọc, học tập,

ngiên cứu khoa học, kinh tế, văn hóa phục vụ việc xây dựng và kiến tạo đất nước.

Hòa mình trong guồng quay của xã hội thông tin, Thư viện Bộ Tư pháp đã cung cấp kịp thời những tài liệu khoa học và công nghệ, mà nhất là tài liệu pháp luật nhằm xây dựng một Nhà nước pháp quyền vững mạnh theo chủ trương của Đảng và Nhà nước cho cán bộ nghiên cứu của Bộ, cán bộ giảng dạy của trường Đại học Luật và sinh viên các trường ĐH có nhu cầu tìm hiểu về luật pháp, nhằm góp phần phát triển kinh tế - xã hội đi đôi với thực thi nghiêm minh pháp luật trong công cuộc đổi mới hiện nay.

Trong số các tài liệu trên phải kể đến nguồn tài liệu “chất xám” bao gồm các luận án tiến sĩ và các đề tài khoa học chuyên ngành luật học được bảo vệ ở trong và ngoài nước. Nguồn tài liệu “xám” này được hình thành như một dạng tài liệu đặc biệt, nếu biết tổ chức và sử dụng một cách có hiệu quả thì đây sẽ là nguồn lực to lớn trong hoạt động nghiên cứu khoa học nói riêng và triển khai ứng dụng thành tựu của khoa học vào thực tiễn nói chung. Hơn nữa tính ứng dụng của tài liệu “xám” còn giúp bạn đọc nghiên cứu và tìm hiểu sâu được những vấn đề mà họ quan tâm. Vì vậy, việc tăng cường hiệu quả quản lý và tổ chức khai thác sử dụng nguồn tài liệu “xám” này là một công tác nghiệp vụ mang tính khoa học cao. Do vậy, so với các loại hình tài liệu khác, tài liệu “xám” có những đặc điểm riêng biệt về phương thức thu nhận, xử lý và khai thác.

Thư viện Bộ Tư pháp là một thư viện chuyên ngành luật, và việc thu nhận, xử lý và tổ chức sử dụng nguồn tài liệu “xám” hay còn gọi là các kết quả nghiên cứu khoa học là một nhiệm vụ quan trọng và được quan tâm ngay từ những ngày đầu thành lập. Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn, nhận

thức đây là một nguồn tài liệu có vị trí, vai trò vô cùng quan trọng đối với hoạt động nghiên cứu khoa học và thúc đẩy quá trình triển khai ứng dụng các kết quả nghiên cứu khoa học đó vào thực tiễn. Đó là một nguồn tài liệu vô cùng có giá trị, là sản phẩm trí tuệ của cá nhân, tập thể các nhà nghiên cứu, nhà khoa học... là nguồn tài liệu không công bố có giá trị lý luận và thực tiễn rất cao.

Vì những lý do trên, em đã quyết định chọn đề tài: “Công tác thu nhận, xử lý nghiệp vụ và tổ chức khai thác nguồn tài liệu “xám” tại TVBTP” – một thư viện chuyên ngành luật của nước ta làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình. Hy vọng đề tài khóa luận này sẽ mang lại những ý nghĩa thiết thực cả về lý luận và thực tiễn đối với hoạt động học tập, nghiên cứu và hoạt động thực thi luật pháp của nước ta.

2) Mục đích – mục tiêu nghiên cứu:

- Nghiên cứu về hệ thống lý luận chung và đánh giá thực trạng công tác thu nhận, xử lý và tổ chức sử dụng nguồn tài liệu xám tại TVBTP. Qua đó, xác định những mặt mạnh và những nhược điểm còn tồn đọng của công tác nghiệp vụ này.
- Trên cơ sở kết quả nghiên cứu về lý luận và thực tiễn, bài khóa luận của em xin mạnh dạn nêu một số đề xuất kiến nghị nhằm hoàn thiện hơn công tác xử lý nghiệp vụ đối với nguồn tài liệu “xám” của TVBTP, góp phần hoàn thiện quy trình quản lý, áp dụng kết quả nghiên cứu khoa học vào thực tiễn, đồng thời nâng cao hiệu suất sử dụng tài liệu của bạn đọc.

3) Đối tượng – phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu của bài khóa luận là các vấn đề lý luận và thực tiễn của công tác thu nhận, xử lý, bảo quản và tổ chức khai thác nguồn tài liệu “xám” tại TVBTP. (Ở đây chính là các LATS, ĐTKH có tại TVBTP).

Nghiên cứu về mặt lý luận là nhằm xác định tính khoa học trong việc tiến hành quá trình thu nhận, xử lý nguồn tài liệu “xám” nhằm đưa vào hệ thống lưu trữ và tìm kiếm, giúp người dùng tin lựa chọn được những thông tin cần thiết.

Nghiên cứu về mặt thực tiễn để nắm vững thực trạng công tác nghiệp vụ của TVBTP đối với nguồn tài liệu “xám” rất có giá trị này, đồng thời tìm ra những ưu và nhược để hoàn thiện công tác chuyên môn cao hơn.

Trong khuôn khổ của bài khóa luận, em xin phép được nghiên cứu cụ thể một vài phương diện trong công tác nghiệp vụ thư viện đối với loại hình tài liệu “xám” ở các khâu: khâu thu nhận-sưu tầm, khâu xử lý nghiệp vụ về hình thức và nội dung, khâu bảo quản và tổ chức khai thác sử dụng.

- Phạm vi nghiên cứu: là trung tâm thông tin TV BTP số 58 – 60 - Trần Phú – Hà Nội.

4) Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp luận chung: Bài khóa luận lấy lý luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và tư tưởng Hồ Chí Minh làm phương pháp luận.

- Phương pháp nghiên cứu khoa học cụ thể:
 - ✓ Phương pháp phân tích các thông tin và tài liệu thu thập được về công tác nghiệp vụ của Thư viện nói chung và các khâu nghiệp vụ ở TVBTP nói riêng.
 - ✓ Phương pháp quan sát
 - Quan sát các cán bộ làm công tác nghiệp vụ chuyên môn trong quá trình thu nhận, xử lý nguồn tài liệu “xám” tại Thư viện nhằm mục đích nắm được quy trình xử lý và bảo quản nguồn tài liệu giá trị này.
 - Quan sát bạn đọc đến Thư viện sử dụng bộ máy tra cứu phục vụ cho mục đích nghiên cứu học tập của họ và đánh giá nhu cầu tin, chất lượng nguồn tin nhận được.
 - ✓ Phương pháp phỏng vấn: đặt câu hỏi cụ thể đối với người dùng tin và cán bộ làm công tác nghiệp vụ tại TV.
 - ✓ Phương pháp tổng hợp: dựa trên những thông tin thu nhận được nhằm tổng hợp những vấn đề lý luận, tìm ra những ưu điểm và nhược điểm trong công tác nghiệp vụ và tổ chức khai thác tài liệu “xám” tại TVBTP.
 - ✓ Ngoài ra em còn trực tiếp tham gia vào một số khâu công việc (đóng dấu vào sổ, phân loại, định từ khóa...) tại TVBTP.